উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ প্ৰতিবেদন

ৰাজস্থান চৰকাৰ

বনাম

দ্য মেৱাৰ টেক্সটাইল মিলছ্ লিমিটেড,

ভিলৱাৰা আৰু অন্যান্য।

মুখ্য ন্যায়াধীশ মেহেৰ চান্দ মহাজন,

ন্যায়াধীশ মুখাৰ্জিয়া, এছ. আৰ. ডি. এছ, ভিভিয়ান বসু আৰু গোলাম হাছান

ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন (১৯৪৭ চনৰ চতুৰ্দশ আইন) , ধাৰা ৭(৩) (ক) , আৰু (খ) ঔদ্যোগিক বিবাদ (আপিল ন্যায়াধিকৰণ) আইন (১৯৫০ চনৰ XLVIII)ৰ ধাৰা ৩৪ দ্বাৰা সংশোধিত-উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ আৰু জিলা ন্যায়াধীশ- উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ আৰু পূৰ্বৰ যোধপুৰ ৰাজ্যৰ এজন জিলা ন্যায়াধীশ অন্তৰ্ভুক্ত কৰে নেকি।

ঔদ্যোগিক বিবাদ (১৯৫০ চনৰ XLVIII) ধাৰা ৩৪ৰ দ্বাৰা সংশোধিত ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন (১৯৪৭ চনৰ চতুৰ্দশ)ৰ ধাৰা ৭(৩) (ক) আৰু (খ)ৰ অধীনত , "এজন উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ আৰু এজন জিলা ন্যায়াধীশ" বাক্যাংশটোৱে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ আৰু পূৰ্বৰ যোধপুৰ ৰাজ্যৰ এজন জিলা ন্যায়াধীশ অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ*: *দেৱানী আপীল নং ১০৩/১৯৫২ ।

১৯৫১ চনৰ 10 আগষ্ট তাৰিখে যোধপুৰৰ ৰাজস্থানৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে দিয়া ৰায় আৰু আদেশ (জাষ্টিচ ৱানচু আৰু বাপ্না)ৰ বিপৰীতে ভাৰতৰ সংবিধানৰ ১৩৩ (১)(গ)

অনুচ্ছেদৰ অধীনত দাখিল কৰা আপীল আবেদন; ডি. বি. চিভিল বিবিধ আবেদন নং ২১/১৯৫১ ।

কে. এছ. হাজেলা, এডভোকেট জেনেৰেল ৰাজস্থান----আপীলকাৰীৰ হৈ।

প্ৰতিদীসকলৰ বাবে কোনো উপস্থিতি নাই।

১৯৫৪ চনত ১৭ মাৰ্চ : আদালতৰ ৰায়দান কৰিছিল ন্যায়াধীশ গুলাম হাছানে –এই আপীল ভাৰতীয় সংবিধানৰ ১৩৩ (গ) অনুচ্ছেদৰ অধীনত সেই উচ্চ ন্যায়ালয়ে ২২৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত লেখ আবেদনত দিয়া ৰায় আৰু আদেশৰ বিৰুদ্ধে ৰাজস্থানৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা প্ৰমাণ পত্ৰৰ অধীনত অনা হৈছে, য'ত এজন শ্ৰী সুখদেউ নাৰায়ণৰ নিযুক্তিক অবৈধ বুলি ধৰা হৈছে আৰু ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন (১৯৪৭ চনৰ চতুৰ্দশ নং)ৰ ধাৰা ৭ৰ অধীনত তেওঁ ঔদ্যোগিক আদালত হিচাপে গ্ৰহণ কৰা সকলো কাৰ্য্যবিধি বাতিল বুলি নিৰ্দেশ দিয়ে।

আমাক জনোৱা হৈছে যে শ্ৰী সুখদেউ নাৰায়নে ঔদ্যোগিক ন্যায়াধিকৰণ হিচাপে কাম কৰা বন্ধ কৰি দিলে আৰু বৰ্তমানৰ আবেদনখন, সেয়েহে, অফলপ্ৰসূ হৈ পৰে, কিন্তু নিযুক্তিৰ বৈধতা সম্পৰ্কে প্ৰশ্নটো সিদ্ধান্ত ল 'বলৈ আমাক ৰাজস্থান চৰকাৰৰ হৈ আমন্ত্ৰণ জনাইছে যিজন আমাৰ সন্মুখত আপীলকাৰী , কিয়নো ইয়াৰ প্ৰভাৱ ঔদ্যোগিক বিবাদ আইনৰ অধীনত ন্যায়াধিকৰণসমূহে দিয়া অন্যান্য ৰায়সমূহত প্ৰভাৱ পেলোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে। আমি সেই অনুসৰি আমাৰ সিদ্ধান্ত দিবলৈ আগবাঢ়িছো।

গোচৰটোৰ লগত জড়িত প্ৰশ্নটো হ 'ল যে শ্ৰী সুখদেও নাৰায়ণৰ নিযুক্তি অবৈধ নেকি, কাৰণ তেওঁ ঔদ্যোগিক বিবাদ আইনৰ ধাৰা ৭(৩)ৰ অধীনত ন্যায়াধিকৰণৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা অৰ্হতা পূৰণ নকৰে।

ধাৰা ৭(৩)ক ইয়াত ঔদ্যোগিক আইন বুলি কোৱা হ'ব, আইন মতে:-

"য'ত ন্যায়াধিকৰণ কেৱল এজন সদস্যৰে গঠিত , সেই সদস্যজন, আৰু য'ত ই দুজন বা তাতকৈ অধিক সদস্যৰে গঠিত হব, তেনে ক্ষেত্ৰত ন্যায়াধিকৰণৰ অধ্যক্ষ এনে এজন ব্যক্তি হ'ব যিয়ে-

(ক) উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ হয় বা হৈ আছে; অথবা

(খ) জিলা ন্যায়াধীশ হয় বা হৈ আছে;

...."

১৯৫০ চনৰ ২৪ জানুৱাৰীত ৰাজপ্ৰমুখৰ দ্বাৰা ৰাজস্থানৰ কেন্দ্ৰীয় আইন অভিযোজন অধ্যাদেশ, ১৯৫০ (১৯৫০ চনৰ চতুৰ্থ অধ্যাদেশ) , অনুসৰি ৰাজস্থানত ঔদ্যোগিক আইন প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল । এই অভিযোজনৰ দ্বাৰা ৰাজস্থানৰ ক্ষেত্ৰত ঔদ্যোগিক আইনৰ ৭ নং ধাৰা প্ৰযোজ্য হ'বলৈ ধৰিলে।

১৯৫০ চনৰ ৯ অক্টোবৰত শ্ৰী সুখদেও নাৰায়ণক এখন অধিসূচনাৰ দ্বাৰা নিযুক্তি দিয়া হয়, যিখন তলত দিয়া ধৰণে আছিল :-

"ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন, ১৯৪৭ (১৯৪৭ চনৰ চতুৰ্দশ)ৰ ধাৰা ৭ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ক্ষমতা প্ৰয়োগ কৰি ৰাজস্থান চৰকাৰে ৰাজস্থানৰ ভিলৱাৰাৰ মেৱাৰ টেক্সটাইল মিলছ লিমিটেডত ঔদ্যোগিক বিবাদৰ বিচাৰৰ বাবে পূৰ্বৰ যোধপুৰ ৰাজ্যৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ শ্ৰী সুখদেও নাৰায়ণক লৈ এখন ঔদ্যোগিক ন্যায়াধিকৰণ গঠন কৰিছে ।"

শ্ৰী সুখদেউ নাৰায়ণৰ নিযুক্তিৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদীয়ে এই ভিত্তিত আপত্তি কৰিছিল যে ধাৰা ৭(৩)ত "উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ" শব্দৰ অৰ্থ হৈছে

ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধ্যাদেশ ১৯৪৯ৰ অধীনত স্থাপিত ৰাজস্থানৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ" আৰু যিহেতু শ্ৰী সুখদেও নৰেইন পূৰ্বৰ যোধপুৰ ৰাজ্যৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ আছিল, ঔদ্যোগিক আইনৰ ধাৰা ৭(৩)ৰ অধীনত তেওঁক উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ বুলি ধৰিব পৰা নাছিল। এই আপত্তি উচ্চ ন্যায়ালয়ে সমৰ্থন কৰে।

যদিও শ্ৰী সুখদেউ নাৰায়ণৰ নিযুক্তিৰ অধিসূচনাখন এই ভিত্তিত কৰা হৈছিল যে তেওঁ যোধপুৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত ন্যায়াধীশ আছিল , যুক্তিসমূহত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত এইটোও দাবী কৰা হৈছিল যে যদিও তেওঁ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ প্ৰাক্তন ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তিৰ বাবে যোগ্যতা অৰ্জন কৰা নাছিল, তথাপিও তেওঁ প্ৰাক্তন জিলা ন্যায়াধীশ হিচাপে নিযুক্তিৰ বাবে নিশ্চিতভাৱে যোগ্য আছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই বিতৰ্কক প্ৰতিহত কৰিলে। দেখা যায় যে ১৯৪৯ চনৰ ৭ এপ্ৰিলত সংযুক্ত ৰাজ্য ৰাজস্থানৰ গঠন হৈছিল আৰু ১৯৪৯ চনৰ ১৫ মে 'ত সংযুক্ত ৰাজ্য মাটছিয়া ইয়াৰ সৈতে একত্ৰিত হয়। ১৯৫০ চনৰ চতুৰ্থ অধ্যাদেশৰ ৫ নং ধাৰাত উল্লেখ আছে যে :

"ৰাজস্থানত যিকোনো কেন্দ্ৰৰ আইন প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে যদিহে সেই বিষয় বা প্ৰসংগত কোনো বিৰোধকাৰী আইনী ব্যৱস্থা নাথাকে,-

(ix) ইয়াত ৰাজস্থানৰ অন্যান্য দেৱানী, ফৌজদাৰী আৰু ৰাজহ আদালত, ৰাজহুৱা কাৰ্যালয় , আৰু ন্যায়াধীশসকল , দণ্ডাধীশ, বিষয়া বা কৰ্তৃপক্ষক এনে আদালতৰ, কাৰ্যালয়ৰ আৰু ন্যায়াধীশৰ দণ্ডাধীশ , বিষয়া বা কৰ্তৃপক্ষ উল্লেখ বুলি গণ্য কৰা হ'ব।"

উচ্চ ন্যায়ালয়ে ৰায় দিছিল যে ১৯৪৯ চনৰ প্ৰথম অধ্যাদেশত সংজ্ঞায়িত "ৰাজস্থান" শব্দটোৰ অৰ্থ হ 'ল সংযুক্ত ৰাজস্থান আৰু ধাৰা ৫ (ix)ত উল্লেখ কৰা

"ন্যায়াধীশ আৰু অন্যান্য বিষয়াসকলক" সংযুক্ত ৰাজস্থানৰ সেৱাত থকা বুলি ধৰিব লাগিব। সেই অনুসৰি তেওঁলোকে ৰায় দিছিল যে শ্ৰী সুখদেও নাৰায়ণক ধাৰা ৭(৩)(খ)ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত জিলা ন্যায়াধীশ বুলি ধৰিব নোৱাৰি আৰু সেয়েহে ,সেই ধাৰাত তেওঁক ঔদ্যোগিক ন্যায়াধিকৰণ হিচাপে নিযুক্তি দিয়াটো অবৈধ। আমাৰ মতামত যে এই আবেদনৰ সিদ্ধান্ত চুটি ভিত্তিত ল 'ব পাৰি। ১৯৫০ চনৰ ২০ মে 'ৰ পৰা ঔদ্যোগিক বিবাদ (আপিল ন্যায়াধিকৰণ) আইন (১৯৫০ চনৰ XL VIII) বলবৎ হয়। ৩৪ নং ধাৰাত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল যে ১৯৪৭ চনৰ চতুৰ্দশ ঔদ্যোগিক বিবাদ আইনখন অনুসূচীত উল্লেখ কৰা ধৰণে সংশোধন কৰা হ 'ব আৰু অনুসূচীখনে ঔদ্যোগিক আইনৰ ধাৰা (১)ৰ উপ-ধাৰা (২)ক তলত দিয়া ধৰণে প্ৰতিস্থাপন কৰিছে:- "জম্মু আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্যৰ বাহিৰে সমগ্ৰ ভাৰতলৈ ই বিস্তৃত।"

আমি ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰা মতে শ্ৰী সুখদেউ নাৰায়ণক নিযুক্তি দিয়া হৈছিল ১৯৫০ চনৰ ৯ অক্টোবৰত অৰ্থাৎ ৰাজস্থানত ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন প্ৰযোজ্য হোৱাৰ পিছত । সেয়েহে নিযুক্তিৰ বৈধতাৰ প্ৰশ্নটো নিৰ্ণয় কৰাত ১৯৫০ চনৰ চতুৰ্থ অধ্যাদেশৰ বিধানসমূহ প্ৰয়োগ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় নহয়। যুক্তিৰ ভিত্তি আছিল উচ্চ ন্যায়ালয় ত আবেদনৰ অনুমতিৰ বাবে কৰা আবেদনৰ শুনানিৰ সময়ত ১৯৫০ চনৰ XL VIII আইনৰ ৩৪ নং ধাৰাৰ ভিত্তি উত্থাপন কৰা যুক্তি আৰু এইটো কোৱা হৈছিল যে ৰাজস্থান অভিযোজন কেন্দ্ৰীয় আইন অধ্যাদেশ , ১৯৫০ৰ ধাৰা ৩৪ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি যথা ৫ নং ধাৰা, উপ-ধাৰা (vii) আৰু (ix) সংশোধিত বা বাতিল কৰা হৈছিল যদিও উচ্চ ন্যায়ালয়ে লক্ষ্য কৰিছিল যে এই যুক্তি আপীলত তেওঁলোকৰ সন্মুখত উত্থাপন কৰা হ'লেও ইয়াৰ কোনো পাৰ্থক্য নাথাকিলহেঁতেন। ৰাজ্যৰ হৈ বিদ্বান মহাধিবক্তা হাজেলা ডাঙৰীয়াই আমাৰ সন্মুখত দাবী কৰিছে যে ১৯৪৭ চনৰ ঔদ্যোগিক বিবাদ আইনখন ৰাজস্থানলৈ ঔদ্যোগিক বিবাদ (আপিল ন্যায়াধিকৰণ) আইন, XLVIII ১৯৫০ৰ ৩৪ নং ধাৰাৰে সম্প্ৰসাৰিত কৰাৰ পিছত ,

পূৰ্বৰ বিধানসমূহ ধাৰা 34 দ্বাৰা সংশোধিত হৈছিল আৰু ১৯৫০ চনৰ ৰাজস্থান অভিযোজন কেন্দ্ৰীয় আইন অধ্যাদেশ IV ৰ ধাৰা 5 ৰ অধীনত পঢ়িব পৰা নাছিল। আমি ভাবো এই বিতৰ্কত জোৰ আছে। আমি ইতিমধ্যে ইংগিত দিয়াৰ দৰে ৩৪ নং ধাৰাৰ প্ৰভাৱ আছিল ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন , ১৯৪৭ৰ ভূখণ্ডীয় প্ৰয়োগ ৰাজস্থানকে ধৰি সমগ্ৰ ভাৰতলৈ সম্প্ৰসাৰিত হয় কেৱল জম্মু আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্য ৰ বাদে। এই ক্ষেত্ৰত ঔদ্যোগিক বিবাদ আইন , ১৯৪৭ৰ ক্ৰমে ৭(৩) (ক) আৰু (খ) ধাৰাত ব্যৱহৃত "উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ আৰু এজন জিলা ন্যায়াধীশ" শব্দটো এতিয়া "এজন ন্যায়াধীশৰ" অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ ধৰিব লাগিব উচ্চ ন্যায়ালয় আৰু পূৰ্বৰ যোধপুৰ ৰাজ্যৰ এজন জিলা ন্যায়াধীশ"। এতিয়া ১৯৫০ চনৰ চতুৰ্থ অধ্যাদেশৰ ৫ নং ধাৰা প্ৰয়োগৰ কোনো স্থান নাই যি অনুসৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ আৰু জিলা ন্যায়াধীশে কেৱল বুজাব পাৰিছিল ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধ্যাদেশ ১৯৪৯ৰ অধীনত স্থাপিত ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশ আৰু ১৯৫০ চনৰ চতুৰ্থ অধ্যাদেশৰ ধাৰা ৫ (ix)ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত ৰাজস্থান ৰ বা ৰাজস্থানৰ জিলা ন্যায়াধীশ। সেই অনুসৰি আমি ধৰি লৈছোঁ যে শ্ৰী সুখদেউ নৰেইনৰ নিযুক্তি নিখুঁতভাৱে বৈধ আছিল।

আমি সেই অনুসৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আদেশ বাতিল কৰিলোঁ কিন্তু খৰচ নোহোৱাকৈ, কিয়নো প্ৰতিবাদীক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা হোৱা নাই।

আপীলকাৰীৰ হৈ : আৰ এইচ ধেবাৰ।

অনুবাদক-

প্ৰণৱ জ্যোতি বৰা

জ্যেষ্ঠ অনুবাদক

গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়